

TERRATRÈMOLS A SANTA COLOMA EN EL SEGLE XVIII, RESSÒ n° 303, 2000

El mes de novembre de 1755 la capital portuguesa, Lisboa, fou destruïda per un fort terratrèmol que malmeté edificis, carrers, avingudes i el mateix port. La ciutat fou enterament reedificada. A Madrid, capital del regne hispànic, es notaren els tremolors i preocupà vivament tal fet, o sigui que dins els paràmetres més clàssics de la Il·lustració (anàlisi, experimentació, progrés) es va ordenar un estudi per comprovar els efectes causats a tot el territori espanyol: si s'havia notat algun símptoma, a quines hores, quins danys havia causat.....per tal de poder prevenir i prendre les mesures adequades davant un possible terratrèmol. Cal dir que la comarca de la Selva es troba en una zona propensa als terratrèmols i l'any 1427 els moviments sísmics destruïren bona part de la vila d'Amer, Olot....

Ja fa uns anys, Fernando Rodríguez de la Torre va publicar les respostes que una bona part dels ajuntaments gironins enviaren a Madrid. Transcriu textualment la que enviaren el batlle i regidors colomencs el 26 de novembre de 1755:

“ En esta villa el citado día primero no se experimentó cosa alguna hasta el día seis que serían cerca las once de la noche que se experimentó generalmente en dicha villa y se terminó habiendo repetido por tres diferentes veces, si bien la segunda se experimentó algo más fuerte que las demás en que se notó temblar los suelos, paredes de las casas y edificios durando no más que cosa de un minuto cada vez, y estos fueron dados los tres cuartos para las once, y repitiendo después más recio a los diez u once minutos. Y dadas las once repitió por tercera vez mucho menos recio que el segundo; si bien que con todo esto no se experimentó haber ocasionado ruina o perjuicio a fábrica alguna, ni mutación en fuentes o ríos, ni tampoco resultaron muertes ni heridas en persona alguna ni animales.

El doctor en medicina de esta villa, Silvestre Gaffas, dice que las que serían las siete de la misma noche vió un fuego luminoso como de rayos o relámpagos estando el tiempo sereno y que se iba experimentando muy a menudo notándose ser igual en tres distintas calles, que era lo que él desde el frente de su casa podía reparar; cuando habiendo reparado lo mismo a la que serían entre las nueve y las diez horas, entró en algún recelo de lo que podía suceder, por lo que había visto y leído en diferentes tratados de terremotos, de manera que esto mismo lo puso en observación, de suerte que por esto

mismo notó con más particularidad los tres distintos movimientos que se experimentaron; viniendo el primero como de un recio aire; el segundo como un recio temblor de las paredes de su casa, sin experimentar ayre alguno a más de lo regular; y el tercero como si de un recio ayre cerrase una puerta aniveló como plomada con que hizo también temblar las paredes de su casa, pero no tan recio”

Els indicis en el cel previs a qualsevol esdeveniment important són típics al llarg dels segles: des de la Bíblia fins a qualsevol dietari pagès dels segles XVII o XVIII estan farcits de senyals lluminosos, aires sobtats, canvis de colors...per mostrar l'aparició d'un fet extraordinari (guerres, terratrèmols, plagues). Segons els símptomes explicats per regidors, batlle i metge, l'ona expansiva del terratrèmol devia arribar amb una força tres de l'escala Richter. Amb els recents esllavissaments que hi ha hagut a Santa Coloma, cal preguntar-se quants edificis antics i abandonats del casc urbà suportarien avui dia una misèria de terratrèmol com la que acabem de llegir. Que el Magma no ho vulgui.

P.D. Sísmica de Museus: Fa uns mesos vaig informar de l'agradable i sorprenent notícia apareguda en la GUIA DELS TROTAMUNDOS, on Santa Coloma apareixia amb un museu etnològic del qual ningú del poble en sabia res. Anem progressant: La GUIA AZUL. EL MUNDO A TU AIRE, editada a Madrid aquest mateix any 2000, en la seva Guia Catalunya, pàg 402, explica que el museu porta el nom de Torre Balldovina i està ubicat a la plaça Pau Casals s/n. Perquè l'ajuntament ens amaga aquestes dades? On tenen segrestat aquest Museu, sota quin nom disimulen l'existència de la torre Balldovina? O només és un Museu assequible a les multitudinàries expedicions de l'INSERSO, negat a la resta de simples humans cotitzadors a la Inseguretat Social? O bé tot és una equivocació de les editorials i Santa Coloma es quedarà uns anys més, (i ja són tants!) trista de cultura sense Museu?